

# Om forlatelse, verden

**N**orge er i en unik posisjon. Vi er blant verdens rikeste målt etter BNP per innbygger. Vi er et av verdens beste land å bo i, målt etter livskvalitet. Det finnes knapt et tryggere land å bo i når det gjelder kriminalitet. Naturen vår er unik, både estetisk og geologisk; vi har lav risiko for å oppleve større naturkatastrofer sammenlignet med andre land. Kort sagt: vi bor – både konkret og i overført betydning – på toppen av verden.

Med dette som utgangspunkt kunne vi ha markert oss. Vi kunne ha brukt posisjonen vår til noe. Vi kunne ha tatt en plass i verden – en plass som forandret noe og gjorde livet bedre for mange.

Vi kunne ha lagt en ambisiøs utenrikspolitikk som var langsiktig og helhetlig, og som ikke bare dreide seg om å megle (mer eller mindre vellykket) i noen få krigsutsatte områder. Vi kunne hatt et Storting som samlet seg på tvers av partigrenser og stortingsperioder og la planer for å forandre verden. Sannsynligvis ville disse planene også innbefattet en ganske

annen måte å utøve bistandspolitikk på, slik at dagens fragmenterte og puslete forsøk ble til noe langt mer slagkraftig – noe som på varig vis hjalp nødstedte land og folk.

Vi kunne ha brukt vår unike situasjon til å utvikle nyskapende måter å organisere velferdsstaten, slik at andre og mindre bemidlede land kunne lært av oss uten å måtte gjøre de samme feilene som vi har råd til å gjøre. Vi kunne ha våget å etablere standarder for hva en velferdsstat skal yte sine borgere og hva borgere må stå for selv. Vi kunne ha utfordret ideer om pensjon og arbeidets plass i folks liv, slik at fremtidige generasjoner slapp å streve med de samme utfordringer som vi har i dag. For eksempel kunne vi valgt oss politikere som hadde som mål å øke Norges befolkning til åtte millioner innen 20 år – for å sikre fremtidig arbeidskraft og dermed vår verdiskapning, og for å fordele våre goder på flere.

Vi kunne ha brutt ut av dagens begrensede tilnærming til utdanning, forskning og innovasjon, og i stedet samlet oss rundt arbeidet med å utvikle helt nye organiseringsformer i kunnskapssektoren – på tvers av regioner, landegrenser og fagmiljøer. Vi kunne ha skapt gjennombrudd og ny kunnskap som forandret verden. Vi kunne ha skapt fundamentet for å løse dagens og fremtidens grunnleggende utfordringer.

Kort sagt; vi kunne brukt vår posisjon til å mobilisere rundt de store ideene – vi kunne skapt gjennombrudd for verden.

I stedet ligger vi fete og mette og lar oss opprøre over at bensinprisen er for høy. Vi ser norske borgere, journalister og politikere i skjønn forening snakke seg hete om hvor ille det er at folk må betale litt mer for å kjøre bilene sine. Vi



Vi bor – både konkret og i overført betydning – på toppen av verden, skriver Morten Müller-Nilssen.

opplever at folket ikke løfter en finger for å sikre nødhjelp til syklonutsatte i Burma, langt mindre investere tid, penger og krefter i å fjerne den brutale militærjuntaen som bevisst lar millioner av mennesker dø. I stedet organiserer vi protestaksjoner for å få ned bensinprisen.

I stedet lar vi rikinger som Ola Mæle sette standarden for debatten om skattenivå og fordelingspolitikk. Vi lar finansbajaser som Petter Stordalen snakke om miljøpolitikk mens han samtidig er et forbruksmessig rollebilde som legger kloden øde. Og vi lar sutrete ledere for arbeidstakerorganisasjoner definere folks forventninger til minst mulig arbeid og mest mulig goder – alt på bekostning av mennesker et annet sted på kloden.

I stedet bruker vi posisjonen vår til å fortelle hele verden at vi ikke respekterer det som er

viktigst for dem, og forbeholder oss retten til å trykke karikaturtegninger av Muhammed – fordi vi etter sigende er så opptatt av å beskytte ytringsfriheten. Vi tar oss retten til å fornærme og såre millioner av mennesker bare fordi vi ikke liker tanken på å holde oss i skinnet av hensynet til andre. De fysiske og åndelige fete i det rike nord, eksemplifisert ved Jyllands-Posten og Adresseavisen, oppfører seg som uoppdragne

drittunger. Først gjør vi det vi vet naboen hater, før vi ringer på døren deres og sier: «Du kan ikke gjøre meg noe, for du skal respektere meg og mine rettigheter og mammaen min sier at du ikke skal være slem mot meg.»

Når vi i dag skriver historien, analyserer vi Romerrikets maktarroganse og fall. Vi beskriver dekadansen hos den franske solkongen, og vi snakker med forakt om hvordan nybyggerne i Amerika fordrev urbefolkningen. Dette er etter mitt skjønn omtrent i samme gate som den urret vi i Norge i dag gjør mot resten av verden. Vi har all mulig informasjon og kunnskap om verdens utilstrekkelighet tilgjengelig. Vi har ufattelige rikdommer og ressurser tilgjengelig. Vi har all verdens tid og muligheter tilgjengelig. Allikevel løfter vi praktisk talt ikke en finger for andre enn oss selv og vår egen velferd. Og i den grad vi gjør noe for andre, er det mer for å sikre våre egne goder enn for å bidra til andres.

Det er flaut å være norsk. Det er flaut å være medlem av denne rikmannsklubben. Det er pinlig å merke hvordan jeg blir del av suggesjonen og hører meg selv klage for småting mens jeg kjører rundt på jakt etter laveste bensinpris. Og slik er det vel for de fleste av oss: vi vil så gjerne noe annet, men vi vet ikke hvordan.

Vi er alene hjemme, vi har fest, og festen er i ferd med å komme ut av kontroll. Kan noen der ute snart komme å hjelpe oss?

God helg!

**MER ENN  
JOB BEN**

Av **MORTEN  
MÜLLER-  
NILSSEN**

Morten Müller-Nilssen er lederrådgiver og organisasjonspsykolog i The Performance Group. Han er gift og har tre barn. E-post: mnm@tpgmail.com




Ellen  
Kjos-Kendall



Berit  
Cappelen



Jan  
Spurkeland



Lisa  
Wade



Gry  
Espedal

**«Vi kunne brukt  
vår posisjon til  
å mobilisere  
rundt de store  
ideene.»**



LES DINE FAVORITT TIDSSKRIFTER DIGITALT  
besøk [www.zinio.no](http://www.zinio.no) i dag!